

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

III. De diuina perfectione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

aut significatur: ac proinde bonitas Dei eius essentia, non autem attributum Dei erit. Id quod vniuersim de omni entitatibus rerum bonitate, quæ ad conuerentiam cum ente, eiusque passio dicitur, docuisse videtur August. recitatis locis certam. 1. numero 2. Et quidem Soarius d. 10. metaph. sect. 1. numero 14. de hoc modo accepta bonitate & numer. 17. eam tandem rationem reddit distinctionis: quod, scilicet, à nobis concipiatur bonitas per modum formæ denominantis ens bonum, atque illi conuenientis; atque ens, vt subiectum denominatum. Verum id etiam inuenitur inter entitatem, & ens: cum tamen satis non sit, vt alterutro nomine diuersum quid metaphysice ex parte obiecti significetur.

2. Nec magis difficultati occurritur ex eius doctrina ibidem numero 12. quod scilicet, quatenus rationem dicit conuenientie ad naturam habentem capaciatem, inclinationem, seu coniuunctionem cum illa. Nam in primis est consideratio hæc bonitatis relatiue, & ad aliud, non bonitatis ens absolute in se, & ad se, extrinsecæ quidem, non intrinsecæ enti, ac proinde, quæ eius passio metaphysica non sit. Secundo: cum nihil sit, quod, licet aliis conueniat, aliis non disconueniat, æquæ erit malum passio entis, atque bonum: quare male bonum, seu bonitas potius, quam malum passio entis dicitur vt & recte arguebat Vasquez citandus d. 23. capite secundo, numero quinto. Quod si dicas illud, cui conueniens bonum est, esse appetitum, ac proinde bonitatem ens entis, appetibilitatem, vt indicare videtur Soar. numero 14. hinc, sicut de veritate metaphysica philosophatur, contradicet his, quæ ipse docet numero 18. ex Caiet. 1. part. quæst. 5. articulo 1. & Capreolo in 2. d. 2. quæstione 3. Ferraria 1. contra gent. cap. 3. recte ita explicantibus S. Thom. docentem rationem boni rationi entis superadditam esse bonum appetibilitatem. Nimirum bonitatem entis formaliter non esse formaliter, sed fundamentaliter eius appetibilitatem formalem, eaque priorem: vade verum à priori est: quia ens est bonum, est appetibile. E contra vero esse bonum, quod appetibile est, solum à posteriori inferitur, vt bene S. Thom. 1. ethic. cap. 1. ad illam Aristotelicam boni descriptionem: *bonum est quod omnia appetunt.*

3. Prefate igitur difficultati dupliciter respondeo. Primo pro bonitate Dei, eiusque essentia metaphysica. Licet enim hæc dicat existentiam actualem à se, quæ re vera defectum essendi, seu negationem sui esse in Deo, sicut & in aliis entibus actualibus, excludit: aut existentia entis significata, & concepta, exclusio sui non esse, siue defectus essendi formalissime, quatenus ens exclusio est, non concipitur, nec significatur. Id enim, nisi negatione, & defectu, qui excluditur, conceptu, & significato, concipi, significarique non potest. Hæc igitur exclusio defectus sui esse, seu negationis essendi, qui ex parte obiecti in ente concipitur, tam physico, quam metaphysico, bonitas primaria entis in se, & ad se est, eiusque passio: quia, vt diximus, in negatione, & exclusionem defectus essendi consistit, atque per illam apprimè explicatur. Vnde ad argumentum oppositum patet solutio. Indeque etiam patet quo modo bonitas Dei summa sit: quia, licet æquæ excludat formaliter existentia entis creati, tam physice, quam metaphysice defectum, seu negationem sui esse: tamen cum eius existentia necessaria absolute non sit, quia ab alio est, non ita necessario ab illa eius negatio, & defectus excluditur, atque ab existentia, seu ente diuino sui negatio, & defectus propulsatur: quia necessitas essendi, quæ ita obligatur sui esse defectus, & negatio, diuersa formalitas est à prædicato essendi, seu ens à se: siquidem ea necessitas essendi metaphysice per prædicatum entis à se à priori demonstratur, vti omnes Theologi, & Philosophi iam faciunt.

4. Secundo respondeo cum Vasquez capite sexto, numero 18. ex dictis certam. primo, numero tertio, Bonitatem primariam absolute talem, quæque, vt entis passio, ab Aristotele, & Philosophis numeratur esse entis totalis solummodo, seu entis totius, quod non solum esse, siue existentiam claudit, sed & alia omnia, quibus, vel physice vel metaphysice constituitur, ex

Christoph. de Ortega, De Deo Vno, Tomus I.

quorum integritate, seu integratione, bonitas absolute talis in quouis genere entis resultat, ac proinde bonitas eam dicit integritatem quam entis conceptus non dicit. Licet autem in eo genere siue physice, siue metaphysice totum ens eis ipsis componatur: aut eius natura compositio cuiusmodi non est, vt recte aiunt Nazian. orat. 38. illis verbis *Immensus igitur*, & orat. 42. verbis eisdem vbi Nizetas, & Pselus. Ex quo à contrario inferunt, neque simplicitatem Dei naturam esse, sed aliud esse à natura; diuersitate quidem metaphysica solum & rationis, non reali.

5. Aliunde vero bonitatem adhuc summam, & per essentiam Dei attributum speciale non esse contendere aliquis posset: quia nimirum diuina omnia prædicata non minus quam entis à se prædicatum, vel transcendat, vel saltem consequatur. Et si, vt diximus, bonum diuersum quid ex parte obiecti ab ente sit. Primo enim diuina omnia attributa, & prædicata entia esse debent, cum nihil purum non sint. Secundo quia per omnes sunt ea omnia perfectiones quod ipsum est, bonitates esse, vel saltem bonitate constare: licet aliquid aliud perfectio addatur: imo excellentes bonitates Dei attributa communiter essentur: cum perfectiones simpliciter simplices ab omnibus reputentur, atque ideo Deo attribuantur. Verum nihil hæc omnia probant, ac proinde speciale Dei attributum ab aliis diuersum bonitatem esse dicendum, tenendumque omnino est.

6. Primum supponit attributa diuina entis à se prædicatum imbibere, seu esse entia à se metaphysica substantiæ, cuius oppositum supra non semel ostendimus: imo id etiam Personalitatibus diuinis præcisè sumptis negauimus contra, de Trinit. d. 7. qu. 1. vbi ea de re plura sunt. Nam entia adiectiue, quatenus existentia, & entitate essentie iure identitatis realis cum illa, & existunt, & sunt physice, & metaphysice: ac proinde licet sint nihil reale substantiæ, adiectiue tamen sunt aliquid, ac non purum nihil sicut negationes, & Chimære, vt constat ex dictis ibi in simili de personalitatibus. Ex quo constat eis, ne bonitatem quidem secundum quid competere, nedum absolute talem quæ Deo enti totali competit. Secundum supponit omnia prædicata diuina perfectiones, & simpliciter etiam simplices esse: quod licet vulgo nullo examine accipiat, rigidum tamen examen requirit quæstione proxima habendum.

QVÆSTIO III.

De diuina perfectione.

¶ Vt d perfectio absolute talis, & perfectio simpliciter simplex sit, videndum primo accuratè erit, vt post modum, an vtrique, & quo gradu, & modo in Deo sit, dilucide explicetur.

CERTAMEN I.

Perfectionis vtriusque quidditas & essentia examinatur.

1. Bonitatem quampiam rei cuiusvis in se (quo sensu de Dei bonitate disputauimus) idem prorsus, quod eius perfectionem esse censetur communiter, vt videre est in Vasquio, & Soario id sæpè, & docentibus, & supponentibus locis citatis, in Becano 1. part. tract. 1. cap. 4. initio. Lessio lib. 7. de attribut. c. 1. initio & supponi videtur à S. Thom. 1. p. qu. 5. art. 1. ad 1. vbi ait: *Bonum dicitur rationem perfecti*, ex quo statim ferè sic intulit. *Vnde quod est vltimo perfectum dicitur bonum simpliciter; quod autem non habet vltimam perfectionem, quam debet habere, quamvis habeat aliquam perfectionem, in quantum est actu, non dicitur perfectum simpliciter, nec bonum simpliciter.*

ORTEGA
En la parti
D Via

simpliciter, sed secundum quid. Id quod ex stato apud Philosophos, & Theologos omnes proloquio, & principio: *bonum ex integra causa, malum ex quocunque defectu.* (Id enim prius perfectum est, quod nullum defectum vltimum habet) legitime videtur inferri. A nobis etiam ipsis admittitur videtur qu. 2. cert. 3. illat. 3. & controuersi. de Trinit. d. 7. quæst. 3. cert. 1. Quid autem in hac communi cogitatione veri sit perfectionis definitio deprehenditur.

2. De ea vero definitione audiendus iterum est Aristoteles recitatus citato loco de Trinit. Etenim 3. physior. cap. 6. text. 63. *totum, inquit, & perfectum, aut idem penitus sunt, aut naturam finitimam habent.* Id quod ex definitionis identitate probat text. 64. verbis historicis. *Cuius nihil est extra, id est perfectum, ac totum.* Hoc enim pacto totum consueuimus definire, totum dicentes, id esse, cuius nihil est extra. Eandem perfecti definitionem reperit 1. de Caelo cap. 4. text. 23. ubi perfectum esse, ait, id, extra quod nihil eorum, quæ sunt ipsius, accipi potest. Rursus tandem 5. metaph. cap. 16. text. 21. ubi duo membra perfectionis initio enumerat, ac tandem perfectionem vniuersim dictis consone definit. *Quocumque igitur per se perfecta dicuntur, toties dicuntur. Quadam eo quod secundum bene in nullo deficiunt:* Ecce moralem perfectionem: *neque habent in aliquo genere excessum:* quia nihil in suo genere (quodcumque illud sit) eis deficit: Ecce metaphysicam, seu physicam bonitatem: *neque est quidquam extra:* pertinentium ad ipsa in quouis genere: Ecce definitionem perfectionis absolute talis, cui definitioni consonat Isidor. 7. etymol. cap. 1. post med. scribens: *Deus perfectus dicitur, quia nihil ei possit adici.* consentiunt & scholastici omnes cum S. Thom. 5. metaph. text. 21. lect. 18. & in cap. 2. Dionys. de diuin. nom. lect. 1. col. 2. & 1. part. questione 4. articul. 1. ad 1. questione 5. art. 5. corp. & communis hominum gentiumque sensus. Vnde Latine perfectum, consummatum omnibusque numeris absolutum dicitur. Hispanice vero: *Acabado, consumado,* linguisque aliis, æquivalentibus vocibus explicatur.

3. Porro ex his constat perfectum simpliciter idem omnino esse, atque simpliciter bonum, vt aiebat S. Thom. recitatus num. 1. de quo bono seu bonitate proloquium illud: *Bonum ex integra causa,* verum habet, ac proinde rei perfectionem, & bonitatem simpliciter dictam, seu consummatam idem prorsus esse: constat item bonitatem, quæ ad conuenientiam cum ente dicitur (de qua questione 2.) idem cum rei perfectione simpliciter & absolute tali non esse. Cum plura quæ ad entis cuiusvis perfectionem, & consummatam bonitatem spectant, reipsa ab ea differant atque alterius sint generis, & ordinis. Nempe alia ordinis physici, alia moralis: & ordinis physici plura accidentia sunt, ex his, quibus entis substantialis perfectio consummata, & simpliciter talis coalescit. Constat Tertio rei totalitatem intrinsecam præcisè perfectionem simpliciter non esse: quia nullum totum siue ex essentialibus, siue ex integrantes suis partibus intrinsecè constitutum ita absolute perfectionis, & bonitatis est, vt nihil, quo melius sit, esse absolute possit, ipsi deficiat: cum sic sumpto toti plura physica, & si rationale sit, moralia, quibus perfici possit, nondum adfuerint. Ea vero totalitate habet bonitatem, & perfectionem metaphysicam simpliciter suo in genere entis, quæ ad conuenientiam cum ente dicitur, cuiusque est passio: quare, si de ea solum totalitate intelligatur, Aristoteles ex physicis recitatus num. 2. rectè dixit, perfectum, scilicet in genere entis, idem esse quod totum. Atque eo sensu rectè dicitur bonitatem, quæ entis est passio perfectionem, scilicet in genere entis esse, atque soli enti totali conuenire. Verum ea perfectio, cum in genere aliali quo sit, non absolute, & simpliciter, sed secundum quid perfectio, & bonitas, scilicet in suo genere est.

4. Claret etiam ex his nihil, quod totum, seu perfectum siue essentialiter, siue accidentaliter physice, vel moraliter componit, aut afficit perfectionem absolute & simpliciter perfectionem, sicut neque simpliciter bonitatem, sed solum secundum quid esse. Si enim boni-

tas, & perfectio simpliciter in totalitate, & integritate omnium quæ rei sunt, siue ad ipsam spectant constituti, vt vidimus, nihilo magis pars, aut accedens rei eius perfectio absolute, & simpliciter, quam eius totalitas, & integritas esse poterit. Sunt autem perfectiones secundum quid; quia sunt quid rei perfectionem absolute, & simpliciter talem fieri & totalitatem, seu integritatem eius constitutens: Ideoque rei perfectiones vulgo dicuntur, & bonitates, prout caput, quæ vitimo loco ordine naturæ rem integrant: eis quippe res completur, & consummatur, cum reliqua omnia illius supponat. Id autem, quod de partibus, & affectionibus rei diximus, de physicis sunt vera vniuersim; secus de metaphysicis, quæ in se formaliter entis substantiam metaphysici rationem formalem non claudunt: ea siquidem cum actum entitatum de se non habeant (in quo primaria bonitas, & perfectio, adhuc secundum quid, ac reliquarum fundamentum) nec bonitatem & perfectionem adhuc secundum quid habebunt vt quæst. 2. cert. 2. docebamur; nisi ratio entis, seu existentis alterius prædicati, cuius entitate, & esse, iure physice identitatis adieciatur, & sunt, & existunt, simul aduocetur.

5. Restat conceptum perfectionis simpliciter simplicis exactè declarare: de quo nonnulla diximus controuersi. de Trinit. d. 7. quæst. 3. cert. 1. n. 5. & 6. receptam eius definitionem dedimus ex Anselmo 5. Prologi cap. & 14. Monolog. *Quod melius est in aliquo non ipsum, quam ipsum: vt non aurum, quam aurum.* Nam melius est homini esse non aurum, quam aurum. Nempe, quod melius est omni positum opposito, atque cum ipso impossibili, ipsiusque destructio; vt non aurum, quod est homo, melius ipse est auro, quod est non homo, aut quouis alio ente, quod hominis negationem innouit; quam definitionem clarius iam Doctores tradunt, *quod melius in vniuersum est ipsum, quam non ipsum,* ubi verba pugnare videntur; sentus autem, & sententia vtriusque concordat. Vocibus enim, *non ipsum,* ab Anselmo significatur positum, in quo alterius cuiusvis negatio includitur ob impossibilitatem. Diximus autem contra Cap. Hurtado, & Ruiz citato loco, id, cui melius esse debet simpliciter simplex perfectio totum esse, non partem alteram, quæ ea perficitur. Tum, quia perfectio simpliciter simplex totius, non partis est. Tum, quia Dei solus est, in quo partes non sunt. Tum, quia id expressè verbis Anselmi excluditur: imo vero melioritatis huius comparatio non ad id, in quo perfectio eiusmodi est, seu respectu totius, quod perfectum simpliciter est, fieri debet, aut potest; alioqui creata tota omnia simpliciter simplicem perfectionem haberent: cum vniuersum melius sit sum esse, quam quodvis aliud esse impossibile. Et pugnans contradictorie cum ipso, quod, si in ipso poneretur, atque illud aliud esset, periret. Citato vero loco ex communi sententia nondum exactè discussa locuti sumus, quousque hic rigide rem examinarem, atque explicarem, verba Anselmi.

6. Est tamen aduertendum in Anselmi verbis, ne ex illis aberrandi occasio a nonnullis assumatur, notante ab Anselmo dictum: *quod melius est in aliquo,* non tamen alieni quod dici deberet, si melioritas respectu illius, seu totius, in quo simpliciter simplex perfectio est, esse deberet, ac non potius respectu alterius, quod deterius est. Licet autem in exemplo hominis non auri, & auri oppositi, & pugnantis, seu impossibilis cum homine non auro, dicat melius esse hominem, & non aurum esse, quam aurum homini esse non ideo dixit, quia ei tanquam termino cui melius verè, ac reipsa sit: cum homo non aurum, homo non aurum sit, potius, quam homini vel hominis bonum rigide loquendo; nec esse aurum homini melius, rigore sermonis, homini dici, esse queat. Sed ita locutus est Anselmus (licet, neque ita ex sermonis proprietate, neque ex sententia, quam volebat exprimere) vt eam nobis aliquatenus insinuaret exemplum quo (vt valgo dicitur) non requiritur veritas, sed æqualitas simili vdo ad intentum explicandum. Patetque id in exemplo odem hominis non auri, quod adhibuit ad perfectionem simpliciter simplicem explicandam: in qua quidem perfectio simpliciter simplex, sicut neque in creatura vlla, non est.

7. Quod

7. Quod si melioritas perfectionis simpliciter simpliciter respectu alterius, seu aliorum à sic perfectio necessario futura sit, vt ostendimus, nullam creaturam perfectionem simpliciter simplicem habere posse aperre monstratur: quia nullus creatura, etiam nobilissima, esse, quod est aliorum omnium identicum non esse, melius est quam aliorum omnium esse. Cum inter reliqua omnia esse Dei sit, quod est non esse identicum illius creaturae, etque infinitè melius. Denique inde etiam facile ostenditur nullam creaturam partialem in quouis ordine posse vltatenus esse simpliciter simplicem perfectionem. Tum, quia pars quatuor creatura necessario est, cum Deo partem esse repugnet, vt vidimus supra. Tum etiam, quia, vt dicebamus, parti omni repugnat perfectionem absolute esse, imò & in aliquo genere, atque adeo in illo etiam est perfectio secundum quid vt diximus numero 4. Nequit autem quod perfectio absolute non est, perfectio simpliciter simplex esse. Licet autem partes physice perfectiones secundum quid dici queant; at perfectiones simpliciter simplices, adhuc secundum quid dici non possunt: quia est manifesta in terminis ipsis atque (vt vulgo dicitur) in adiecto implicatio.

CERTAMEN II.

Perfectionem absolute, & multo magis simpliciter simplicem, Dei propriam, & speciale attributum esse.

1. Plures continet præpositus titulus conclusiones ab omnibus receptas. Prima est Perfectionem absolute, & simpliciter talem Deo conuenire. Probatur facile ex definitione cuiusmodi perfectionis explicata à nobis certam. 1. à numero 2. Perfectum enim per Aristotelem, & Doctores omnes citatos ibi est: *cuius nihil est extra, siue id extra quod nihil illorum*, quæ ipsius sunt, siue ad ipsum spectant, *accipi potest*. Ex quibus perfectionis absolute talis abstracto nomine significata definitio hæc erit. *Coniunctio, & integritas omnium, quæ ad aliquod ens, vt eius formaliter vel materialiter spectant*. Extremis verbis explicui illud, quæ ipsius sunt, vt creaturas quæ Dei proculdubio sunt effectiue, & dominariue, & tamen Dei perfectionem non intrant, excluderem. Sic autem ex ea definitione pro maiori posita discursum perficere: in Deo est verè coniunctio, & integritas omnium, quæ ipsius esse possunt: ergo perfectio absolute talis. Minor constat. Nihil enim, quod Dei formaliter esse possit, ei deficit, non solum coniunctione visionis physice, sed coniunctione identitatis realis, vt singula percurrendo patebit. Secundo ex prædicato entis à se, infinitatis, & simplicitatis demonstratur. Materialiter autem nihil ei physice deficit ex his, quod ipsius sit, esse debet: quia omnino simplex, & spiritualis, ac indiuisibilis est.

2. Secunda conclusio. In Deo est summa perfectio absolute, & simpliciter talis per essentiam. Duo in hac conclusione continentur. Primum, Perfectionem Dei esse summam. Probatur primo: quia non est vnde diuina integritas, & coniunctio omnium, quæ ipsius formaliter sunt, limitetur, aut aliquid quod ad eam integritatem possit confluere deficiat: cum ab alio non sit. Hoc argumentum, etsi negatiuum, evidens est ad negationem, & defectum alicuius formalitatis, quæ Dei esse possit à Deo relegandam. Eius vero positionem necessariam positiuo termino, quæ negatio, & defectus formalitatis à Deo formaliter excluditur, è positiuo prædicato, & termino entis à se positiue demonstrare quilibet facile poterit. Ex quo cuiusvis prædicati infinitas, atque, vt sic loquar, summitas demonstratur. Iterum demonstratur ex eo, quod sit in eo omnium entium, perfectionum possibilium creaturam productiua potentia, ad quam eminenter debet omnium rerum perfectionem possibilem præcontinere: ac proinde ei, con-

Christoph. de Ortega, de Deo Vno. Tomus I.

iunctim etiam sumptæ, excellere: cum eius coniunctim etiam sumptæ causa æquiuoca principalis, imò prima, & principalissima, sit. Quæ de re egregie loquuntur Patres Dionys. 5. de diuin. nomin. lib. 4. capite 37. Cyrillus 1. contra Iulian. sub fin. vbi plura refert ex Philosophis, Platone, Porphyrio Hermene Trismegisto, quæ hic scripsit in Pimandro cap. 5. fine, & cap. 15. & Asclepius ad Ammonem Regem, verba recitat Soar. d. 30. metaphysic. section. 1. numero 3. secundum autem, quod ita perfectionem absolute dictam summam Deus per essentiam habeat ex omnium diuinorum identitate, vniuersa vnitare, atque reali indiuisibilitate liquido apparet.

3. Hinc multiplex differentia perfectionis diuinæ à perfectionibus creaturarum aperitur. Prima: Quod in his perfectio ab alio, & participata est; In Deo autem à se. Secunda inde: quod summa in eis non sit, sicut in Deo. Tertia: quod non per essentiam, & entitatem suam, sed per accidentia plura repta à creatura cuius perfectionem constituunt, diuersa earum perfectio absolute integretur, & conlinitur. Quarta: quod sit defectibilis in creaturis. Quinta, quod non in omni genere entis perfectio sit, ac proinde non absolute, sed secundum quid sit perfectio: quia in genere entis creati, quod imbibitis multis defectibus habet, dependentia, limitationis, quæ omnia, & similia fecus in diuina perfectione habentur. Contra præfatas conclusiones solum videtur pugnare communis difficultas de pluribus actibus diuinæ voluntatis, & scientiæ futurorum, quæ possent à Deo decerni, proindeque cognosci, nec tamen eorum decreta, & cognitiones adiunt de facto: cum tamen esse possent. Sed huic difficultati respondendi posset, etsi possint Deo adesse, at non debere adesse physice, vel moraliter, cum liberi sint: quare eorum ablationem defectum propriè, aut physicum, aut moralem non esse, vt Dei perfectioni obesse queat. Sed certe neque actus virtutum supererogationis debemus vilo genere debiti habere, & tamen ad nostram perfectionem spectant: quæ absolute dicta, non ea solum, quæ debentur, quorumque carentia defectus, & peccatum sit, siue physice, siue moraliter; sed ea omnia etiam, quorum in ente perfectio capacitas, & aptitudo est, coercet: est autem in Deo, ac nobis ad actus liberos, atque indebitos capacitas, & aptitudo, vt patet. Respondetur ergo in actibus voluntatis, & scientiæ Dei necessariis quicquid formalitatis volendi, & representandi, in liberis etiam est, formaliter etiam præconcineri: quare eorum positionem, vel defectum nihil Deo in genere volendi, aut sciendi addere vel minuire: quod mysterium libertatis diuinæ esse cuius explanatione nostra præfata difficultates euadent controuersæ.

4. Tertia conclusio. In Deo est perfectio simpliciter simplex per essentiam: quod in Deo cuiusmodi perfectio sit facile ex eius definitione demonstratur. Nam Deus est melior ipse, quam reliqua entia, quæ sunt non ipse, siue distributiue, siue coniunctim ea omnia sumantur. Ac proinde melius quid est non ipsa, quod est Deus, quam ipsa reliqua entia: ergo est simpliciter simplex perfectum: ergo in Deo est simpliciter simplex perfectio, siue qua nihil simpliciter simplex perfectum esse potest. Secundo probatur: quia simpliciter simplex perfectio est perfectio pura simpliciter sine vlla mixtura imperfectionis: ac proinde dicitur melior ipsa, & negatio aliorum omnium, quæ in ipsa est, quam reliqua omnia, quia in reliquis æque ac se non est simplex perfectio, sed imperfectionibus mixta: atqui in Deo est pura perfectio sine vlla mixtura imperfectionis: ergo simpliciter simplex perfectio. Quod autem Deo per essentiam, & entitatem suam physicam cuiusmodi perfectio conueniat eadem ratione demonstratur, quæ de perfectione absolute dicta summa ostendebatur concl. 2. n. 2.

5. Quarta conclusio. Tam perfectio absolute talis, & summa, quam simpliciter simplex propria Dei, eiusque speciale attributum est, non transcendens prædicata diuina. Duo coercent conclusio. Primum utramque perfectionem Deo esse propriam, atque creaturis impossibilem. Id quod de perfectione simpliciter simplici, & sine vlla imperfectionis mixtura, patet: cum ab imperfectionibus

Q 2 bus

bus enumeratis num. 3. & aliis pluribus supputari creatura nequeant: neque melior ipsa, quam non ipse modo explicato esse possit. De perfectione summa constat: quia est & prae dicato creaturae limitata, ac Dei perfectione exemplari omnium possibilium perfectionum causa longe inferior. Item: quia in Deo eminenter actiue æquiuoce, atque principaliter continetur; quod autem absolute dicta perfectio creaturae sit impossibilis: constat etiam, quia neque in genere entis, & absolute creatura perfecta est, sed summum in suo genere vnaquaque; quare & secundum quid, ut diximus supra hic, & certam. 1. ergo perfectio absolute talis, ita est Dei, ut repugnet creaturae ulli conuenire: Quod ipsum est propriam Dei esse. Sed hoc nondum probat utramque perfectionem, neque earum adhuc alteram, attributum speciale Dei esse: quod est secundum in quarta hac conclusione contentum.

6. Id autem probatur: quia neutra perfectio, siue absolute talis, siue simpliciter simplex, est essentia metaphysicae Dei formalis, & metaphysicus conceptus, sed extra illum metaphysice, neque attributa reliqua Dei transcendit (qua solum duo satis sunt, ut speciale Dei attributum constituatur) ergo quauis earum perfectio-num est Dei speciale attributum. Antecedentis pars prima constat ex dictis questione 2. certam. 2. ubi bonitatem Dei extra essentia metaphysicae Dei conceptum esse ostendimus, atque difficultatibus oppositis fecimus satis: quae imperfectione, siue absolute tali, siue simpliciter simplici sunt clariora, ut ex secunda probatione statim patebit. Secundo probatur: quia essentia metaphysica Dei solo prae dicato entis continetur: aut perfectio; siue absolute dicta, siue simpliciter simplex, dicit omnium diuinarum formalitatum congeriem, coniunctionem, atque integritatem. Quod autem neutra earum perfectionum reliqua attributa, vel eorum aliquod, transcendat, certissimum mihi est. Cum eorum nullum formaliter metaphysice sit totum, sed pars metaphysice integrans, & constituens Deum: ac proinde iuxta perfectionis essentiam, & definitionem, quae in integritate, & in coniunctione omnium, quae rei sunt, consistit, nequit in parte metaphysica reperiri. Quod autem physice quoduis prae dicatum diuinum sit totus Deus, nil refert, cum de attributis Dei, quae talibus, agitur: cum in ordine solum metaphysico, non autem physico attributa esse possint.

7. Adde reliqua attributa non solum perfectiones simpliciter simplices, aut absolute dictas perfectiones non esse, sed neque esse perfectiones, aut bonitates secundum quid, nisi quatenus integrent metaphysice Deum. Ratio autem est, quam dedimus supra questione 2. certam. 1. numero 2. & certam. 2. numer. 6. & quest. hac 3. certam. 1. numero 4. quia non solum partes metaphysice Deum integrantes sunt, sed quae entia substantiue metaphysice non sunt, sed solum adiectiue entia, quae iure identitatis cum Dei metaphysica essentia, seu ente à se substantiue, eiusque existentia, & sunt, & existunt: quare praecise, & secundum se sumptis, sicuti esse, & entitas, quae prima bonitas, & totius bonitatis fundamentum in quouis ordine est, non adest, ita neque bonitas: quae solum adiectiue bona (sicuti, & entia) adhuc secundum quid, dici possunt: quia vero, & ita bona sunt, & totum, seu perfectum simpliciter, & integrum metaphysice Deum constituunt, bonitates, & perfectiones Dei secundum quid dici quodammodo possunt: quouis enim attributo metaphysico Dei praeciso perfectus metaphysice Deus non stat. Quare, quasi causatiue vnumquodque Dei perfectio est, quam integrat: atque eo sensu Dei dici potest perfectio, non autem sermonis rigore, & proprietate. Perfectio autem, siue absolute dicta, siue simpliciter simplex omnino abusive dicitur, ut ex dictis constat. Vnde patet, quam finis pro bonitate propria attributorum Dei, atque eius transcendentia obieciatur cert. 1. n. 5.

8. Denique dubitabis, an perfectio absolute talis, & perfectio simpliciter simplex duplex attributum metaphysice diuersum, an vnum solum debeant centri: Et duplex quidem adequatè diuersum non posse esse per e patet. Cum perfectio simpliciter simplex, perfectio

absolute talis necessario esse debeat. Addere vero aliquid aliud, ac proinde in adequatè differe, ex definitione data videbitur. Nimirum rationem melioritatis respectu aliorum omnium. Sed id etiam dicit diuina perfectio absolute: cum & prae dicato diuinae infinita, ac summa, omnium esse debeat, ac sine imperfectionis mixtura: quod ipsum est maiorem omnibus, ac perfectionem simpliciter simplicem esse: quare utraque perfectio diuina eadem est, licet aliis vocibus, vel aliis quandoque explicetur; ac proinde sub ea vocum diuersitate idem omnino obiectum, & prae dicatum diuinum, idemque, & vnicum attributum diuinum significatur: de bonitate, & perfectione morali Dei agere proximum alicui videatur. Sed exacta de eis disputatio omnium, quae de voluntate Dei disputanda sunt controuersi, quarta, exactam noticiam supponit: quare de eis agere in eius controuersiae disputationem reseruauimus quintam.

QVÆSTIO IV.

De vita diuina.

NON agimus de vita, seu actibus viuents Dei in actu secundo, sed de vita, seu prae dicato viuents in actu primo: cuius examen praesentis disputationis est. Nam de actibus vitalibus diuinis earum potentis in particulari (cum solum intellectus, & voluntatis sunt) ad controuersias de scientia & voluntate Dei spectat disputare.

CERTAMEN I.

Deum viuentem esse: ac proinde in eo esse vitam in actu primo.

1. **S**upponendum in primis est ex controuers. de anima in principio vitali, seu viuente in actu primo cuiusvis vitae creare genere, etiam intentionalis, duo inueniri: scilicet rationem principij se mouendi (in qua ratio veri principij actiui physice & passiu actus vitalis necessario inuoluitur) ac proinde Deo respectu suorum actuum omnium omnino repugnat, cum quibus Deus adequata identitate physica reali identificatur. Huius enim perfectissime unitati, & indissolubilitati actio physica & passio realis (quae non, nisi inter realiter physice distincta esse potest) omnino contradicit: licet creaturis, quibus ob suam imperfectionem diuisio realis physica à suis actibus, & perfectiuis non repugnat possit conuenire, ac de facto conueniat. Hanc vitam, & viuents modum vitam physicam citato loco nominabamus creaturis propriam, & deoque indignam. In nonnullis vero viuents perfectionibus, ut intellectibus, & intentionibus (e quibus solis Deus est) alius vitae, & viuents conceptus, tam in actu primo, quam in actu secundo simul inuenitur. Nimirum, ut in suo conuatu-ali statu posita sese actiue, atque aliquo modo perficiant, possint perficere, & actuare cognoscendo, vel intendendo, aut amando aliqua. In quo nullus physiceus, & realis motus, actiue, aut passio physica viuents formaliter intercedit (ut de se patet, atque controuers. de scientia Dei ostendimus) sed intentionalis uti eam citato loco appellabamus. De huiusmodi ergo vita intentionali vera, & reali, nec physica, nec per rationem ficta, sed Deo digna agimus, dum de Dei vita, atque an viuens Deus sit: disputamus: licet alio vitæ physice genere viuentem non esse Deum respectu suorum actuum omnium (ut diuinas processiones excludam, de quibus, quoad earum vitalitatem, controuers. de Trinit. disp. 3. agimus late) certum Catholicis Doctores